

Взаємозв'язок здоров'я та вживання наркотиків

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті представлені основні результати соціологічного дослідження, спрямованого на з'ясування ставлення студентської молоді до вживання наркотичних засобів.

Ключові слова: наркоманія, наркотичні засоби, залежність.

Abstract

The article presents the main results of the survey, aimed to determine the relationship of students to the use of narcotics.

Keywords: addiction, drugs, addiction.

Наркоманія (це слово утворилося від грец. *Narkz* заціпеніння, сон + *mania* безумство, пристрасть, потяг) - хронічні захворювання, що викликаються зловживанням лікарськими або нелікарським наркотичними засобами. Характеризуються виникненням патологічного потягу до наркотичному засобу (психічної залежності), зміною толерантності до наркотичного засобу з тенденцією до збільшення доз і розвитком фізичної залежності, що виявляється синдромом абстинента, при припиненні його прийому. Кількість наркоманів зростає в усьому світі, в тому числі і в Україні. Наркоманія в Україні, на думку спеціалістів, давно набула ознак епідемії. Кількість людей, які вживають наркотики близько 100 тисяч (за офіційними даними). Реальна цифра людей, що вживають наркотики, за оцінками МВС, в 10-12 разів більша, і складає 800-900 тисяч, а тенета наркобізнесу ловлять все нові жертви. За даними Інтерполу, в Україні зареєстровано 65 тисяч розповсюджувачів наркотиків. Молоді необхідно усвідомити, що вживання наркотиків не просто шкодить здоров'ю людини, а й знищує, вбиває її. Наркоманія - це насамперед проблеми молоді. Дослідження показали, що середній вік початку прийому наркотиків - 13-15 років, а в деяких містах нашої країни ще менший - 9-13 років. Причини зловживання наркотиками:

- Задоволення. Одна з головних причин, чому люди вживають наркотики - це супутні і приємні відчуття, від гарного самопочуття і релаксації до містичної ейфорії. Це природна, вроджена рефлекторна реакція на приємне відчуття, яка вимагає повторення.
- Відносна доступність. Нелегальне споживання наркотиків найбільше там, де вони легше доступні, наприклад у великих містах. Застосування легальних наркотиків також зростає з доступністю, наприклад алкоголізм поширений серед торговців спиртними напоями.
- Цікавість у відношенні до наркотиків змушує деяких людей почати самим їх вживати. Застосування наркотиків може виглядати символом опозиції цінностям суспільства, формуючи ворожість. Коли людина відхиляє моральні вимоги, настанови суспільства, а отже втрачає сенс у житті, своїх надіях і цілях, то виникає почуття безглуздості життя.
- Статок і дозвілля теж можуть призвести до нудьги і втрати інтересу до життя, а вихід з цього багато хто вбачає у наркотиках, щоб забутися. Більшості людей вдається справлятися з найбільш стресовими ситуаціями власного життя, але деякі намагаються знайти захист у формі наркотичної залежності - у втечі від дійсності, від фізичного стресу.

За даними досліджень, виявилось, що наркоманія поширена головним чином серед чоловіків у віці до 35 років, що проживають в містах. Особливо тривожить те, що третина з них - молодь до 25 років. Хоча наркоманія являє собою насамперед міську проблему, географія споживання наркотичних засобів розширилася, згубну пристрасть проникло навіть у віддалені сільські райони.

Щодо рівня освіченості, наркомани мало чим відрізняються від своїх однолітків: переважна більшість (83,3%) має середню, незакінчену вищу або вищу освіту, 61,7% працюють, 5,8% навчаються, не працюють і не навчаються 24,8%. Дуже широко поширена полінаркоманія. Гашиш приймають 83,9%, морфій - 46,7, опій - 43,8, кокаїн - 11,7, героїн - 2%. Більшість почали з гашишу, який всупереч існуючій думці про нібито незначною шкідливості призводить до тяжких наслідків. Викликає заклопотаність і та обставина, що багато хто ставиться до категорії хронічних наркоманів, тобто осіб, давно і систематично приймають наркотики. Згідно з оцінками експертів ООН загальний оборот світової наркоіндустрії оцінюється приблизно в 400 млрд. доларів США на рік, що, загалом, становить близько 8% обороту всієї міжнародної торгівлі. І якщо подібна картина буде мати місце і свій розвиток, то наркоманія буде постійно зростати. А результатом її діяльності буде соціальна і фізична деградація активної частини населення. Все це ставить під загрозу майбутнє нашої країни. Адаже в більшості випадків передчасна смерть молодих людей від вживання ними наркотичних препаратів відбувається у віці від 16 до 25 років. Більшість жінок-наркоманів вмирають, так і не встигнувши провести на світло потомство. Також смертність чоловіків-наркоманів є незаперечним фактом зниження народжуваності в країні. У середовищі наркоманів широко поширені різні хвороби крові, вірусні гепатити, СНІД, інфекційні захворювання, які в кінцевому підсумку істотно призводять до зниження тривалості життя наркоманів, а також піддають небезпекам життя оточуючих людей. В Україні відсутні механізми дослідження кількості наркозалежних. Але незважаючи на відсутність офіційної статистики, останні п'ять років в Україні спостерігається небачене зростання наркоманії. Щорічно близько 150 тис. молодих людей стають наркоманами, а наркозалежність поступово "молодшає", середній вік людей, які вживають наркотики, знижується. За даними МВС, зареєстровано 107 тис. наркоманів, а реально - в 10 - 15 разів більше: понад 1 млн. 95% - це молодь у віці 15 - 30 рр. 97% наркоманів вперше спробували наркотики у віці з 12 до 19 рр., а кожен 5-й наркоман - жінка. Третя частина всіх злочинів пов'язана з незаконним обігом наркотиків, а більше половини засуджених - наркомани. Близько 120 тис. людей щорічно помирають від наркоманії та її наслідків (329 осіб на добу). Лише 2% наркоманів виліковуються, інші 98% - помирають. Наркоманія в Україні - це загроза національній безпеці. Наркоманія в Україні збільшується на 8% за рік - тенденція, одна з найвищих у світі. 70% наркоманів - молодь до 25 років. Жіноча наркоманія в Україні в процентному співвідношенні - найвища в Європі. Наркоманія в Україні впливає (і в майбутньому цей вплив багаторазово зросте) на негативну демографічну ситуацію. Отже, існує проблемна ситуація, яка полягає в протиріччі між тим, що дуже великий відсоток підлітків вживають наркотичні засоби та тим, що нажаль мало людей ведуть здоровий спосіб життя. Підсумовуючи, варто наголосити, що залежність від наркотичних речовин розпочинається від першої дози. Вживання наркотиків шкодить здоров'ю і життю людини як особи та суспільства загалом. Питанню наркоманії необхідно приділяти більше уваги у кожній сім'ї, школі, у навчальних закладах, на підприємствах, популяризувати знання про шкоду наркотиків серед молоді, передусім у періодичній пресі, на радіо - і телепередачах, науково-популярній літературі. Проблеми можуть бути вирішені лише тоді коли суспільство буде з належною увагою до них ставитися, докладаючи всіх зусиль до їх викорінення, тоді наркоманію можна буде перемогти. І саме тоді, матиме результат і профілактика, і лікування, і буде впливати на людей чинне законодавство.

В рамках вивчення дисципліни «Соціологія» нами було проведено соціологічне дослідження, об'єктом якого є потік студентів 3 курсу, факультету будівництва, теплоенергетики та газопостачання, Вінницького національного технічного університету. Об'єкт складається з 127 осіб, з яких 90 чоловічої статі та 37 - жіночої, віком від 18 до 20 років, серед яких вибірково ми опитали 30 осіб. В ході даного соціологічного дослідження було з'ясовано, що переважна більшість опитаних 15 осіб (50%) знайомі з проблемою наркоманії в деякій мірі, 7 осіб (23,3%) знайомі з проблемою повною мірою, 4 особи (13,3%) майже не знайомі з цією проблемою та 4 особи (13,3%) взагалі не цікавились цими питаннями. Це свідчить про те, що переважна більшість знайомі з проблемою наркоманії серед молоді. Більшість респондентів 12 осіб (40%) вважають, що головною причиною, яка спонукає молодь вживати наркотики є цікавість та нові відчуття, 4 осіб (13,3%) конфлікти з батьками, 7 осіб (23,3%) інтерес до нового, 6 осіб (20%) вплив поганої компанії, наркоманів та 1 особа (3,3%) забути щось неприємне. В даному дослідженні, на основі представленого та проаналізованого матеріалу, була висунута гіпотеза, що більша частина студентів університету негативно ставляться до вживання наркотичних засобів та деяка частина студентів стикалася з проблемою вживання наркотиків. Гіпотеза підтвердилась повністю.

Так як більша частина студентів ставлять негативно та нейтрально до вживання наркотичних засобів. За результатами дослідження були розроблені наступні практичні рекомендації щодо можливих шляхів вирішення проблеми:

1. Державний комітет України у справах сім'ї та молоді повинен забезпечити просвітницькі заходи через мережу спеціалізованих служб для дітей, молоді, їхніх батьків з питань профілактики наркоманії, пропаганди здорового способу життя та формування практичних навичок протистояння шкідливому впливу наркотиків
2. запровадження профілактичних та реабілітаційних заходів, спрямованих на відмову від вживання нелегальних наркотиків та обмеження використання дозволених законом (алкоголь, тютюн, ліки, що призводять до звикання)
3. запровадження заходів для продуктивної боротьби з залежністю від психотропних речовин, яка викликає хронічне захворювання мозку
4. обмежити доступність легальних наркотиків
5. усунення можливості продажу наркотичних засобів серед молоді

Отже, провівши соціологічне дослідження ми бачимо, що проблема наркоманії серед молоді дуже поширена на території України. Наркоманія в Україні, на думку спеціалістів, давно набула ознак епідемії. Молоді необхідно усвідомити, що вживання наркотиків не просто шкодить здоров'ю людини, а й знищує, вбиває її.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Слободянюк А.В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві // Вісник «ВПП». – 2011. - №1. - С. 16-20.
2. Березин С.В. Психологія наркотичної залежності. Монографія. [Текст]/ Березин С.В., Лисецький К.С., Назаров Є.Н. - М.:МПА, 2001. - 213С.
3. Березина С.В. Психологічні особливості наркоманів періоду дорослішання (досвід комплексного експериментально - психологічного дослідження) [Текст]/ / Під ред., Лисецького К.С. Самара: Вид: - "Самарський університет", 1998. - 148С.
4. Курек Н.С. Медико-психологічний підхід к діагностики підвищеного ризику захворювання на наркоманію у підлітків і корекції емоційних порушень [Текст]/ Курек Н.С. // Вопросы наркологии. 1993, №1. - 158с.
5. Гульдман В. В., Романова О.Л. Підліток-наркоман і його оточення [Текст]/ Гульдман В. В., Романова О.Л. // Питання психології №2, 2003, С. 26-32.
6. Малюченко Г.Н. Профілактика наркоманії в освітньому середовищі: проблемно-орієнтований підхід. [Текст]/ Малюченко Г.Н./ БГПІ, 2001. -С. 76-84
7. Слободянюк А.В. Проблеми адаптації студентської молоді у вищому навчальному закладі (за результатами соціологічного дослідження) [Текст] / А.В.Слободянюк // Гуманізм та освіта. Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, м.Вінниця, 21-23 вересня 2004 р. В 2-х томах. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – Т. 2. – С. 247
8. Слободянюк А. В. Психологія управління та конфліктологія [Текст] : навчальний посібник для практичних та семінарських занять / А. В. Слободянюк, Н. О. Андрущенко. – Вінниця : ВНТУ, 2010. – 120 с.

Пляцок Марина Сергіївна— студентка групи Б-16мс, факультет будівництва теплоенергетики та газопостачання, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: b16ms.plyatsok@gmail.com

Науковий керівник: **Анатолій Володимирович Слободянюк** – к.соц.н., доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету, м.Вінниця

Plyatsok Maryna S.— Department of Building Heating and Gas Supply, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email : b16ms.plyatsok@gmail.com

Supervisor: : **Slobodyanyuk Anatoly V.** - Ph.D in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia

